

Kraak de code

Lespakket groep 7/8

Voorwoord

Deze handleiding hoort bij de museumles 'Kraak de code' van het Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven, bestemd voor groep 7 en 8 van het basisonderwijs. De handleiding is bedoeld voor leerkrachten en de begeleiders. Aan de hand van deze handleiding kan een bezoek aan het museum goed worden voorbereid en afgerond.

Inhoudsopgave

Les 1 op school, <i>introductie</i>	3
Les 2 het bezoek aan het museum	5
Les 3 op school, <i>de afsluiting</i>	6
Kerdoelen	8
Leerlingenmateriaal les 2	9
Bijlage 1 , antwoordenblad	13

Beschrijving van de drie lessen

Het Nederlands Zilvermuseum heeft een prachtige collectie gebruiksilver. De oudste voorwerpen in deze collectie gaan terug tot 1510. Het grootste deel van de verzameling is te zien in de Zilverzaal, gepresenteerd in een nieuwe vrolijke opstelling. De zaal en de voorwerpen geven een mooi beeld van het ontstaansproces van de zilveren objecten, de diversiteit van toepassingen, maar zeker ook van een beeld van zilveren objecten door de eeuwen heen.

De lessenserie richt zich vooral op dit cultuurhistorisch aspect van het gebruiksilver en laat zien dat de wereld van Zilver verder gaat dan alleen sieraden.

Het programma bestaat uit drie lessen. Het project komt het best tot zijn recht als alle drie de lessen worden uitgevoerd, maar een leerkracht kan er ook voor kiezen om bijvoorbeeld stap 1 of 3 iets minder uitgebreid te doen.

Les 1: voorbereiding op school

Lesdoel

Leerlingen bereiden zich voor op hun bezoek aan het museum en vormen zich zo een beeld van wat zij in het museum kunnen verwachten.

Les wordt gegeven door: *de leerkracht van groep 7/8*

Tijd: *ca. 50-60 minuten*

Plaats: *het lokaal van groep 7/8*

Middelen

- Smartboard in het klaslokaal
- Website museum (www.zilvermuseum.com):
- PowerPointpresentatie

Opbouw van de les

De leerkracht kan de volgende onderdelen doorlopen

Inleiding (5 minuten)

1. Start de les met een korte introductie over het museum en zilver.

Stel bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat is een museum?
- Zijn leerlingen wel eens in een museum geweest? Zo ja, welk?
- Zijn de leerlingen wel eens in het Zilvermuseum geweest?
- Wat denken de leerlingen dat er in het Zilvermuseum te zien is?
- Hoe oud zullen de voorwerpen zijn?
- Hoe groot zullen de voorwerpen zijn?
- Worden de voorwerpen nog wel eens gebruikt?

Powerpointpresentatie over het gebouw (5 minuten) (te downloaden van de website)

In deze korte presentatie vertelt de leerkracht aan de hand van beeldmateriaal een en ander over het museum. Zo krijgen de kinderen die het museum nog niet kennen, alvast een idee van de plek waar ze naar toe gaan. Met wat foto's en informatie over het gebouw vormen de kinderen zich alvast een beeld.

Kort verhaal bij de PowerPoint presentatie over het gebouw:

Het gebouw waar het museum zich in bevindt, werd in 1627 gebouwd op de fundamenten van het Elisabethklooster. Maar het was eerst geen museum. De naam van het plein waaraan het museum ligt, verwijst naar de vroegere functie van het gebouw: een kazerne. Het was in eerste instantie een opslagplaats voor proviand en geschut voor soldaten. In 1826 werd het gebouw uitgebreid en werd het een kazerne. Toen Schoonhoven in 1966 geen garnizoen stad meer was, kwam het gebouw leeg te staan. In 1978 werd het opgeknapt. In de zuidvleugel kwam het museum.

Het museum ligt aan het Kazerneplein.

2. Ter voorbereiding van het bezoek aan het museum kunnen de volgende opdrachten worden gegeven.

- a. Leerlingen verzamelen aan de hand van een aantal vragen zelf informatie bij elkaar op internet of in boeken. De vragen worden over de leerlingen verdeeld, leerlingen werken alleen of in duo's.

Mogelijke onderzoeksvragen:

- Hoe lang geleden werd er voor het eerst zilver gevonden? Waar was dat en waar werd het voor gebruikt?
- Sinds wanneer werken er al zilversmeden in Schoonhoven? Wanneer leefde de vroegst bekende smid?
- Zilveren voorwerpen konden vroeger niet door iedereen worden besteld en gekocht. Belangrijke opdrachtgevers en klanten waren kerken, vorsten/edellieden en rijke burgers. Wie zouden in Schoonhoven belangrijke opdrachtgevers kunnen zijn geweest? Noem namen van instellingen of personen, en in welke tijd.
- Kies een niet- westers land (Arabisch, Oosters, Zuid-Amerikaans, enzovoort) en zoek uit hoe men zilver daar gebruikt: wat maken mensen er van, waar gebruikt men het voor? Verschilt het veel van bijvoorbeeld Europa?

- b. Leerlingen kruipen in de huid van een museummedewerker en maken een uitnodigingskaart voor hun klasgenoten om naar het museum te komen. Ze ontwerpen een voorkant (hoe maak je duidelijk om wat voor museum het gaat?) en schrijven aan de binnenkant een mooie tekst. Vergeten ze de datum en het tijdstip niet?

- c. Er zijn in de loop der tijd best veel verschillende voorwerpen van zilver gemaakt. Leerlingen kiezen een voorwerp/object dat je niet direct associeert met zilver, en ontwerpen hier een zilveren variant voor. Al eens een zilveren WC- bril gezien? Of een trap, deur, auto?

Afspraken rond het museumbezoek

- Het is handig als u de kinderen voor het bezoek al heeft verdeeld in twee groepen.
- We vragen om minimaal 2 begeleiders (inclusief leerkracht) voor de begeleiding van de activiteiten in het museum.
- Het is wenselijk tijdens de museumles foto's te maken, zowel door u als de leerlingen. Die foto's kunnen handig zijn bij presentaties op school aan het einde van dit project!

Les 2: Naar het museum!

Lesdoel

De leerlingen gaan actief aan de slag en komen meer te weten over de herkomst van zilver, het bewerken ervan en de rol die gebruiks-zilver door de eeuwen heen in het dagelijks leven van mensen speelde.

Les wordt gegeven door: *medewerker van het museum met medewerking van de leerkracht en begeleiders*

Tijd: *ca. 75 minuten*

Plaats: *Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven*

Lesopzet

De les in het museum bestaat uit twee onderdelen. Kern van de les is 'Kraak de code'. Daarbij werken de leerlingen in kleine groepjes, Zij worden gestimuleerd zo veel mogelijk samen te werken en af te stemmen; hoe beter er wordt samengewerkt, des te makkelijker ronden ze de les (het spel) met goed resultaat af. Daarnaast gaan de leerlingen aan de slag in het ZilverLab, de nieuwe workshopruimte van het Zilvermuseum.

De museumles is als volgt opgebouwd:

Onderdeel nummer	Onderdeel	Duur	Plek in museum
1.	Ontvangst en introductie	5-10 minuten	Zilversmederij
2.	Spel 'Kraak de Code'	30 minuten	Zilverzaal
3.	Aan de slag	30 minuten	ZilverLab
4.	Afronding museumbezoek	5-10 minuten	Museumcafé

De leerlingen werken tijdens het spel met een hand-out met vragen en instructies. De goede antwoorden vormen samen een getallenreeks. Met de goede oplossing kan de code van de kluis gekraakt worden, waarna alle leerlingen een aandenken krijgen. Na het openen van de kluis wordt de les door de museummedewerker afgerond en kan de klas weer terug naar school.

Les 3: Verwerking op school

Eenmaal terug op school kan het bezoek aan het museum met een eindopdracht worden afgesloten. Geheel afhankelijk uw wensen kan dit een korte of uitgebreide verwerking zijn. Doel is om de leerlingen op een actieve manier terug te laten kijken op wat ze hebben gezien, gedaan en gehoord.

Terugblik (5 min)

In een groeps gesprek wordt nagepraat over het bezoek.

Mogelijke vragen:

- Wat heb je onthouden?
- Was het bezoek wat je van te voren verwacht had?
- Wat vond je het meest indrukwekkend?
- Wat vond je het mooiste?
- Wat vond je het vreemdst?
- Wat zou je wel thuis willen hebben en waarom?

Eindopdracht

Een aantal mogelijkheden:

- Stel... een rijke verzamelaar met een mooie zilvercollectie gaat voor lange tijd op reis en wil zijn verzameling graag veilig opbergen. Hij weet dat jij net op bezoek bent geweest in het Zilvermuseum en dus alles weet van zilver. Daarom vraagt hij jou een bijzondere en veilige kluis te ontwerpen, zodat hij met een gerust hart op reis kan gaan. Wordt het een eenvoudige, maar heel sterke kluis? Of juist een prachtig versierde?
Extra:
 - *Leerlingen kunnen hun ontwerpen opsturen naar het museum. De mooiste ontwerpen krijgen een plekje op de website van het museum.*
- Stel... je bent verslaggever van de regionale krant de Lekstreek. Je baas heeft je gevraagd een spannend verslag te schrijven van je bezoek aan het museum. Hij wil graag dat je, naast een algemene indruk, vooral één voorwerp voor het voetlicht haalt. Een voorwerp dat je opvallend gek, vreemd, mooi of bijzonder vond. Belangrijk is dat je lezers na het lezen van je stuk ook graag naar het museum willen, vooral om dat ene bijzondere voorwerp te zien. Hoe pak je dat aan, hoe haal je ze over de streep? Heb je een foto?
Extra:
 - *door een aantal artikelen van verschillende leerlingen samen te voegen, kan de klas een museumkrant samenstellen, compleet met weerbericht, foto's en advertenties.*
 - *Leerlingen kunnen hun werk opsturen naar het museum. De mooiste artikelen en kranten krijgen een plekje op de website van het museum.*
- Stel... je bent Schoonhovens stadsdichter. De burgemeester heeft je gevraagd om een gedicht over zilver te schrijven en om dit voor te dragen op de jaarlijks terugkerende Zilverdag. Hoe pak je dit aan, waar schrijf je over?
Extra:
 - *na afloop speelt de klas de bevolking van Schoonhoven en draagt de dichter zijn gedicht uiteraard voor.*
 - *Leerlingen kunnen hun gedicht opsturen naar het museum. De mooiste gedichten krijgen een plekje op de website van het museum.*

- d. Stel... De directeur van het Zilvermuseum heeft je gevraagd een poster te ontwerpen. De poster moet duidelijk van het museum zijn, en moet mensen overhalen om het museum ook te bezoeken. De directeur wil wel graag dat je vooral één bijzonder voorwerp laat zien. Welk voorwerp kies je? Hoe pak je het verder aan? Gebruik je potlood, verf, of de computer? Veel tekst, of maar een paar letters?

Extra:

- Leerlingen kunnen hun werk opsturen naar het museum. De mooiste posters krijgen een plekje op de website van het museum.

- e. Elke leerling heeft waarschijnlijk wel een voorwerp of verhaal dat hem/haar speciaal is bijgebleven van het bezoek. Met een medeleerling verdiept hij/zij zich in het voorwerp/onderwerp, en geeft dan aan de hand van beeld- en filmmateriaal een korte spreekbeurt in de klas. Onderwerpen zouden bijvoorbeeld kunnen zijn: eetgewoontes in de middeleeuwen, kleding uit een bepaalde tijd, bootreizen van de VOC naar de theeplantages, snoep bij de thee door de eeuwen heen, enzovoort.

Internettips

Op het web is bruikbaar extra materiaal te vinden. Hieronder een greep uit de mogelijkheden:

www.zilvermuseum.com

Website Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven

www.toen.nu

Website voor het onderwijs rondom Canon der Nederlandse Geschiedenis, met veel filmpjes en beeldmateriaal

<http://www.schooltv.nl/vroegerenzo/>

Website met tal van TV- uitzendingen over diverse historische onderwerpen, voor leerlingen uit het Primair Onderwijs

<http://10-tijdvakken.yurls.net/nl/page>

Website vol informatie, beeldmateriaal en spelletjes, geordend aan de hand van de tijdvakken

<http://www.webkwesties.be/houjetafelmanieren/index.html>

Een verhaal over tafelmanieren door de eeuwen heen

Het Zilvermuseum kan niet garanderen dat bovenstaande URL's altijd functioneren.

Wij raden u aan om dit vlak voor de les te controleren.

Kerdoelen en aansluiting lespraktijk

Kerdoelen en eindtermen

Het project sluit aan bij de bestaande kerndoelen en eindtermen binnen het Primair Onderwijs. Waar mogelijk biedt het de stof vakoverstijgend aan. Zowel geschiedenis als kunstzinnige oriëntatie, maar ook taalontwikkeling komen aan bod:

44. *De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.*

51. *De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.*

52. *De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van diverse tijdvakken (ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; televisie en computer).*

53. *De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.*

55. *De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.*

56. *De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.*

Daarnaast draagt het programma ook bij aan het (mondeling) taalonderwijs, en wel aan de volgende kerndoelen:

1. *De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.*

2. *De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.*

Daarnaast heeft het project ook een aantal specifieke doelen. Het programma heeft voor ogen dat leerlingen:

- Kennis maken met een museum en met het Nederlands Zilvermuseum in het bijzonder
- Kennis maken met de zilvercollectie van het museum
- Kennis maken met de diverse toepassingen en gebruiksmogelijkheden van zilver
- Ontdekken dat het gebruikszilver in de zilverzaal veel vertelt over de cultuurgeschiedenis van ons land, het dagelijks leven van mensen vroeger
- Ontdekken dat zilver niet alleen voor sieraden wordt gebruikt
- Ontdekken dat zilver (steeds vaker) onderdeel van onze dagelijkse omgeving en leefwereld is
- Nieuwe woorden leren en betekenis daarvan

Leerlingenmateriaal les 2

KRAAK DE CODE

Welkom in het Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven!

Goed dat je er bent. Dan kun je ons meteen helpen. In het museum staat een kluis met zilveren broodjes. (blokken zilver) Wij zijn de code kwijt. Help ons de code te vinden!

Hoe ga je te werk?

In de Zilverzaal is van alles te zien en te ontdekken. Deze zaal vind je op de eerste verdieping. Speur rond, volg de *aanwijzingen* in dit boekje en voer alle opdrachten uit, één voor één.

Kruis telkens het *goede antwoord* aan. Bij elk antwoord staat een cijfer. Deze cijfers vul je in op de laatste pagina van dit boekje, op de puzzelbalk. Dit levert je dan uiteindelijk de oplossing op. Succes!

Je zoektocht begint aan het begin van de Zilverzaal op de 1e verdieping, bij de oude werkplaats.

Zilver wordt in de grond gevonden als erts. Dat ziet eruit als een brok steen.

1. Kijk maar eens in de rechter microscoop.

Zie je het zilver?

Kijk ook eens naar de foto's en beantwoord de volgende vraag:

 Zilver ligt gewoon als steen op de grond

 Zilver komt uit mijnen

De smid

Op de foto's en de film zie je zilversmeden aan het werk.

Als je zilver- of goudsmid wilt worden, kan je naar de Vakschool in Schoonhoven. Vroeger ging je in de leer bij een meester. Hij leerde je stap voor stap het vak. Je mocht jezelf meester noemen, als je aan het eind van je opleiding je meesterproef goed had gemaakt. Dit is eigenlijk een praktisch eindexamen. Hier is een werkplaats van de zilversmid nagebouwd. Op de begane grond zie je echte smeden aan het werk.

- *Wist je dat Schoonhoven al in de 17e eeuw een zilversmid had, dus bijna 400 jaar geleden?*
- *Wist je dat smeden, net als andere ambachtslieden, samen in een zogenaamd gilde zaten? Zo'n gilde lette erop dat er geen oplichters waren en dat er geen nepwerk werd gemaakt.*

De werkplaats ligt vol met gereedschap. Waarvoor gebruikte de smid dat allemaal?

- 5 De smid kon met dit gereedschap zijn zilverwerk op allerlei manieren versieren: lijntjes krassen, uitdeuken, figuurzagen enzovoort
- 8 De smid werkte in zijn werkplaats vaak samen met mannen die heel andere beroepen hadden: meubelmakers, tandartsen enzovoort

2. Ga naar de wand met de kluisen

Open de kluisen die geen slot hebben en lees de teksten. Beantwoord daarna de volgende vraag:

Een smid moest kunnen bewijzen dat hij het zilverwerk had gemaakt, zodat iedereen kon zien dat het geen nep was. Hoe deed hij dat?

- 0 Hij schreef er zijn naam op met onuitwisbare inkt
- 9 Hij zette er zijn meesterteken op, een soort stempel of brandmerk
- 6 Hij wikkelde het in een brief, waarop hij zijn naam en de datum zette

3. Loop naar de juwelierswinkel, achterin de zaal

Een juwelierswinkel van zo'n 100 jaar geleden. Allemaal prachtige zilveren voorwerpen te koop. Niet zomaar voor iedereen natuurlijk; alleen rijke mensen werden hier persoonlijk ontvangen en konden op hun gemak de spullen bekijken.

Hier kon een (verloofd) stel een groot deel van de uitzet aanschaffen. Wat is een uitzet?

- 5 Alles wat je nodig hebt in een huishouden: servies, bestek, enzovoort
- 6 Uitzet is een oud woord voor feestelijk diner

4. Ga nu naar het begin van de lange tafel.

Lang geleden, in de middeleeuwen en ook nog daarna, gingen de mensen anders aan tafel dan nu. Ze aten van een houten plank, een teljoor. Er bestonden nog geen vorken, je at met je handen of prikte het eten aan de punt van een mes. Iedereen nam zijn eigen mes mee.

Pas veel later, vanaf de 18e eeuw, werd de vork normaal en kwamen er mooie serviezen van porselein of zilver; de mensen zorgden dat borden, kopjes en schalen goed bij elkaar pasten. Tafels werden prachtig aangekleed, met mooie zilveren voorwerpen: kandelaars, vazen met bloemen, of een 'middenstuk' (een pièce de milieu). Kijk maar eens goed naar de lange tafel. Je ziet in de loop van de eeuwen de hoeveelheid bestek groeien van één mes naar meerdere messen, vorken en lepels.

In welke periode (eeuw) ligt er alleen een mes en lepel naast het bord?

- 8 16e eeuw
- 1 17e eeuw
- 7 18e eeuw

Er waren veel regels aan tafel: niet in je neus of oren peuteren! Niet boeren en spugen!

5. Zoek in de tafel de tafel etiquette test op.

Hoeveel van de vragen kun jij in één keer goed beantwoorden?

Vul in: _____

Kun je zelf een etiquette bedenken voor aan tafel?

Op de tafel zie je in het midden een heel groot zilveren object, we noemen dat een middenstuk.

Waar werd zo'n pièce de milieu, een middenstuk, voor gebruikt?

- 5 Het was vooral een hoge fruitschaal, zodat de mensen die stonden makkelijk bij het fruit konden.
- 3 Het was een kunstwerk, vaak door de heer des huizes gemaakt. Hij wilde dit dan graag aan zijn gasten laten zien.
- 4 Het was vooral een decoratiestuk, een pronkstuk.

6. Zoek de vitrine met 'Opscheppers'.

In de vitrine met de Opscheppers zijn veel verschillende soorten bestek te zien. Soms kun je heel goed zien waarvoor het werd gebruikt, soms wat minder goed.

Speel het spel aan de zijkant van de vitrine: welk bestek hoort bij welk product?

(Druk op beide knoppen. Als het groene lampje gaat branden is het antwoord goed).

Hoeveel antwoorden had je in een keer goed? _____

Kun je de voorwerpen ook terug vinden in de vitrine?

7. Zoek de vitrine die over thee gaat

Vind jij thee lekker? Thee wordt gemaakt van gedroogde bladeren van de theeplant.

Thee komt oorspronkelijk uit China. Daar drinken de mensen het al honderden jaren. In Europa leerde men het pas in de 16de eeuw kennen, toen ontdekkingsreizigers het op hun verre reizen mee naar huis namen. Toen was thee nog erg duur, en dachten mensen dat het een medicijn was.

Pas tegen het einde van de 17de eeuw kwam er op de schepen van de VOC veel thee mee, en werd het een normaler, goedkoper drankje. Toen kwam er ook vraag naar mooie theeserviezen.

In de rechter zijkant van de vitrine zie je naast de theezakjes ook een doosje met sleutel. Waar denk je dat dit doosje voor was?

- 7 Hier werden de koekjes bij de thee in bewaard. Door het slot konden kinderen niet stiekem van de koekjes snoepen
- 0 Hier werd de thee in bewaard. Thee was vroeger heel duur en moest dus veilig worden opgeborgen.

8. Ga naar de vitrine 'Wat zit erin?'

In deze vitrine zie je vooral voorwerpen waar iets in kan.

Een moderne bloemenvaas, _____ ,

Vul zelf nog enkele voorwerpen in: _____ ,

_____ , _____ ,

Maar je ziet ook andere, moderne voorwerpen. Zie je die rode 'molen'?

Zilversmeden maken tegenwoordig ook voorwerpen, niet om te gebruiken maar als kunst. Dat komt omdat steeds minder mensen zilveren gebruiksvoorwerpen aanschaffen.

De zilversmeden maken nu dus ook andere voorwerpen. Veel sieraden maar bijvoorbeeld ook een zilveren beschermhoes voor je mobiele telefoon. Heb je die al kunnen vinden?

In de linkerzijde van deze vitrine zit een spel: welk voorwerp hoort in welke verpakking. Speel het spel. Als het lampje groen wordt is je antwoord goed.

Hoeveel antwoorden had jij in 1 keer goed? _____

9. Als je tijd over hebt: in de tafel zitten nog twee quizzen. Test daar je kennis van zilver.

Je kunt ook nog even kijken naar de vitrines die je nog niet hebt gezien.

Zo kun je nog muziek horen bij de vitrines 'Eeuwige roem' en 'Geloof', of zien welke spulletjes mannen en vrouwen vroeger en nu mooi vinden in de vitrine met rode en blauwe handen.

- Heb je de overval al gezien in één van de kluizen?
- Het muziekje gehoord bij de bijtringen en rammelaars?
- Kortom, kijk nog even rond totdat het tijd is.

De cijfers bij de juiste antwoorden op de vragen zijn:

Puzzelbalk: (vul in)

Ga naar de kluis onder met cijferslot in de kluizenwand.

- Druk op toets C.
- Toets het 1e 3e 5e en 7e cijfer dat hierboven staat in bij de kluis. Draai aan de knop.
- Gaat hij open? Zijn er broodjes zilver? Jullie hebben gewonnen.

Laat de code snel zien aan de leerkracht of begeleider. Aan het einde van het bezoek krijg je een klein cadeautje als dank.

Tot ziens!

Bijlage 1 antwoordenblad voor de leerkracht

De juiste antwoorden op de vragen in de Zilverzaal zijn vet gedrukt

3) Zilver ligt gewoon als steen op de grond

0) **Zilver komt uit mijnen**

Een smid moest kunnen bewijzen dat HIJ het zilverwerk had gemaakt, zodat iedereen kon zien dat het geen nep was. Hoe deed hij dat?

4) Hij schreef er zijn naam op met onuitwisbare inkt

5) **Hij zette er zijn meesterteken op, een soort stempel of brandmerk**

6) Hij wikkelde het in een brief, waarop hij zijn naam en de datum zette

De werkplaats ligt vol met gereedschap. Waarvoor gebruikte de smid dat allemaal?

9) **De smid kon met dit gereedschap zijn zilverwerk op allerlei manieren versieren: lijntjes krassen, uitdeuken, figuurzagen enzovoort**

8) De smid werkte in zijn werkplaats vaak samen met mannen die heel andere beroepen hadden: meubelmakers, tandartsen enzovoort

Hier kon een (verloofd) stel een groot deel van de uitzet aanschaffen. Wat is een uitzet?

5) **Alles wat je nodig hebt in een huishouden: servies, bestek, enzovoort**

6) Uitzet is een oud woord voor feestelijk diner

In welke periode (eeuw) ligt er alleen een mes naast het bord?

8) 16e eeuw

1) **17e eeuw**

7) 18e eeuw

Op de tafel zie je in het midden een heel groot zilveren object, we noemen dat een middenstuk.

Waar werd zo'n pièce de milieu, een middenstuk, voor gebruikt?

5) het was vooral een hoge fruitschaal, zodat de mensen die stonden makkelijk bij het fruit konden

3) het was een kunstwerk, vaak door de heer des huizes gemaakt. Hij wilde dit dan graag aan zijn gasten laten zien

4) **het was vooral een decoratiestuk, een pronkstuk**

In de rechter zijkant van de vitrine zie je naast de theezakjes ook een doosje met sleutel.

Waar denk je dat dat doosje voor was?

7) Hier werden de koekjes bij de thee in bewaard. Door het slot konden kinderen niet stiekem van de koekjes snoepen

0) **Hier werd de thee in bewaard. Thee was vroeger heel duur en moest dus veilig worden opgeborgen.**

Getallenreeks: **0 5 9 5 1 4 0**